

LASTE VALU - *terra incognita*

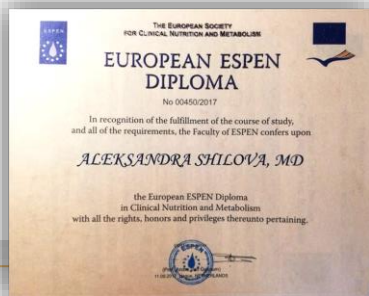
Aleksandra Šilova, MD
EDPM, EDCN

shilova.aleksandra@gmail.com

- Üldkirurg + lastekirurgia residentuur
- Valuarst (*European Diploma in Pain Medicine, 2017 Madrid*)
- Kliinilise toitmise konsultant (*European ESPEN Diploma, 2017 Haag*)
- IDA-VIRU KESKHAIGLA integreeritud lasteosakonna vanemarst

• **2/3**-l valulikud protseduurid haiglas **valutustamiseta**

• **75%** vanematest ei oska valu ravida

• **loomaarstidel 5x** rohkem valualast õpet

• **võõras keskkond, separatsioon**

LASTE OLIGOANALGEESIA

äge valu 67%

krooniline valu 31,4%

äge+krooniline 42%

~~X~~ MYTH

~~• Lapsed ei tunne valu/tunnevad vähem kui täiskasvanud~~

Valu on neuroadaptiivne fenomen, olemas 20-22 rasedusnädalal

~~• Vastsündinud ei mäleta valu~~

Korduvad valulikud stiimulid alandavad valulävi

~~• Valu ainult sümptom, ei mõjuta edasist arengut~~

Ravimata valu omab negatiivset mõju aju arengule

~~• Valu kasvatab iseloomu~~

Ei, põhjustab ärevust! Haiglas ei kasvatata iseloomu, vaid leevendatakse vaevusi

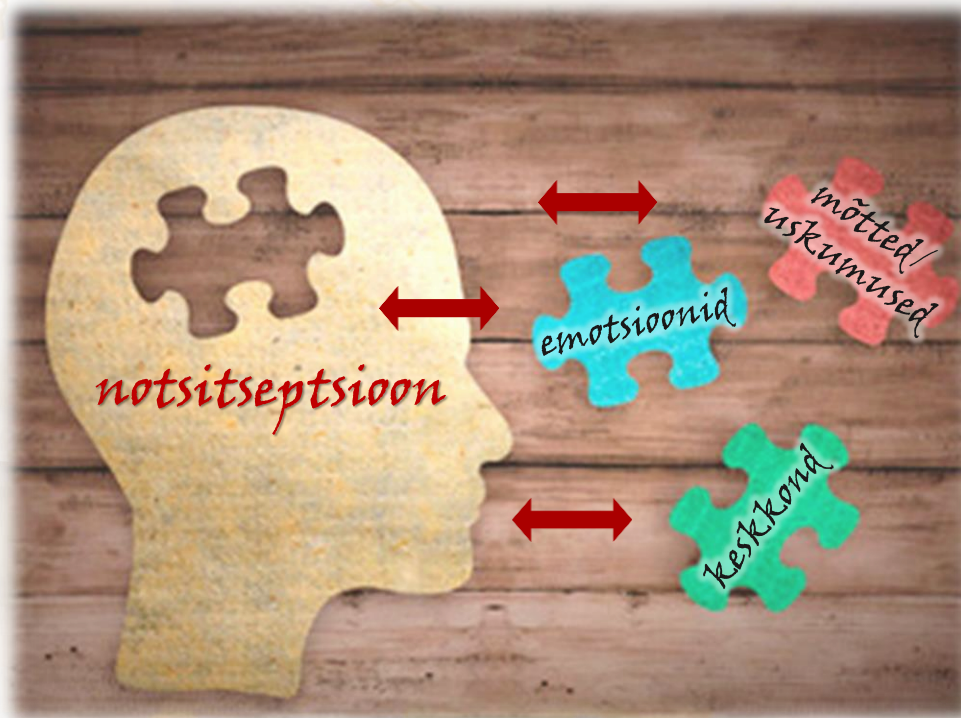
ÄREVUSE AJASTU

VALU ÄREVUS

VALU BIOPSIÜHHOSOTSIAALNE MUDEL

somaatiline ravi

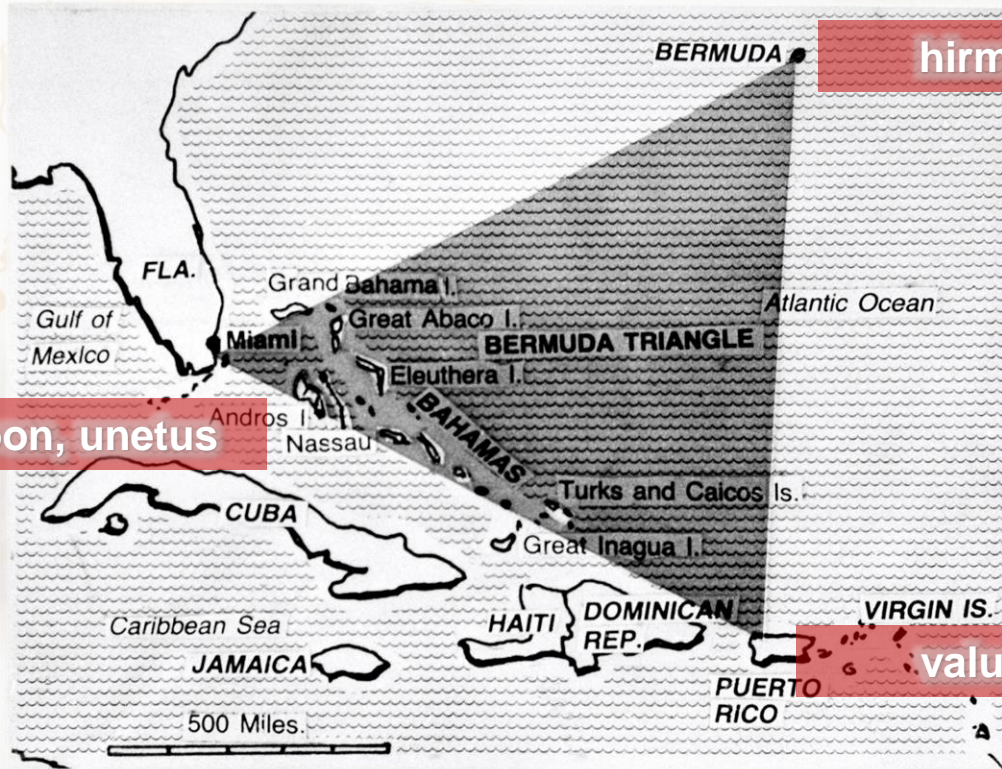

psühhosotsiaalne ravi

- Hirm valu ees on sandistavam kui valu ise

“BERMUDA KOLMNURK”

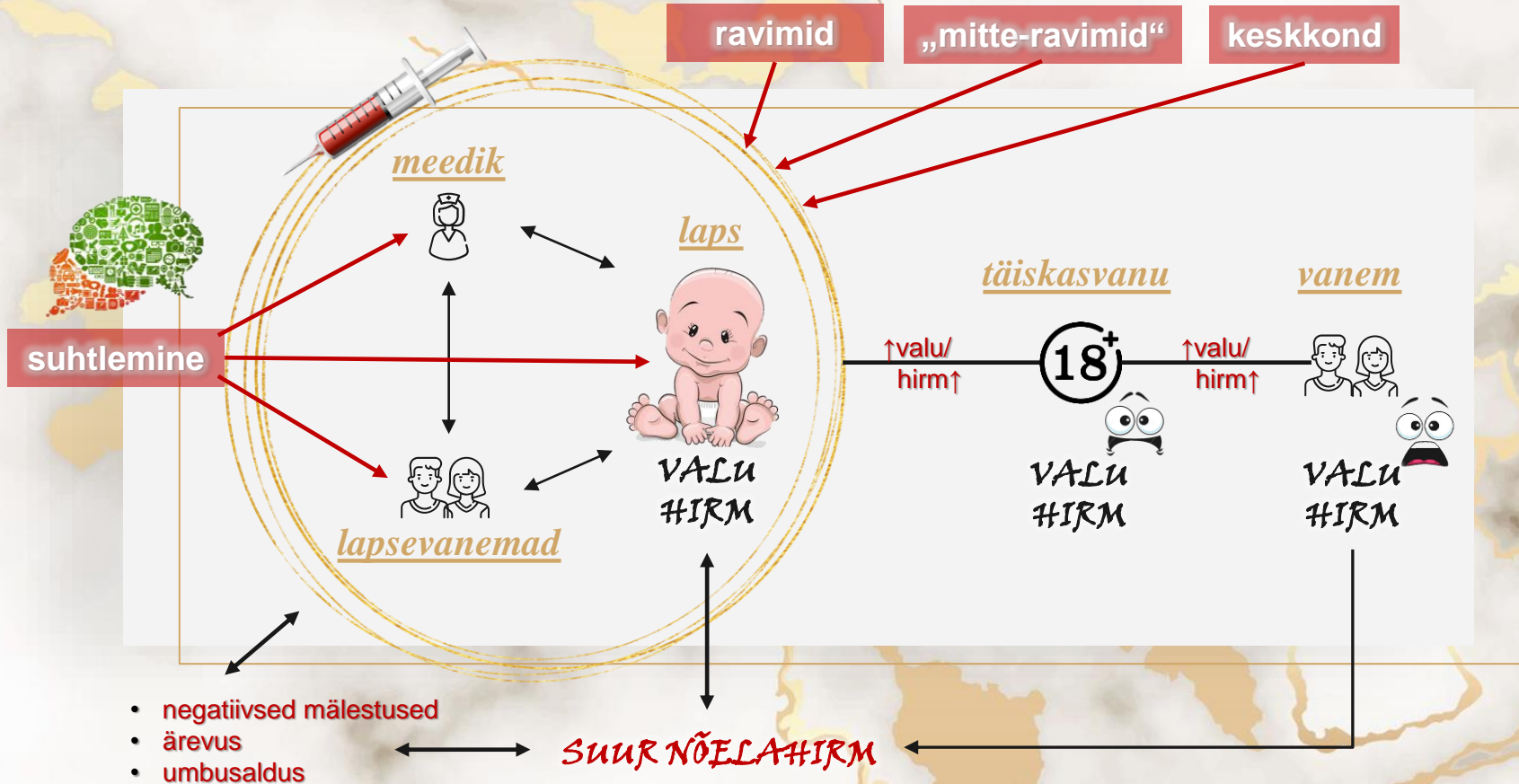

hirm, ärevus

depression, unetus

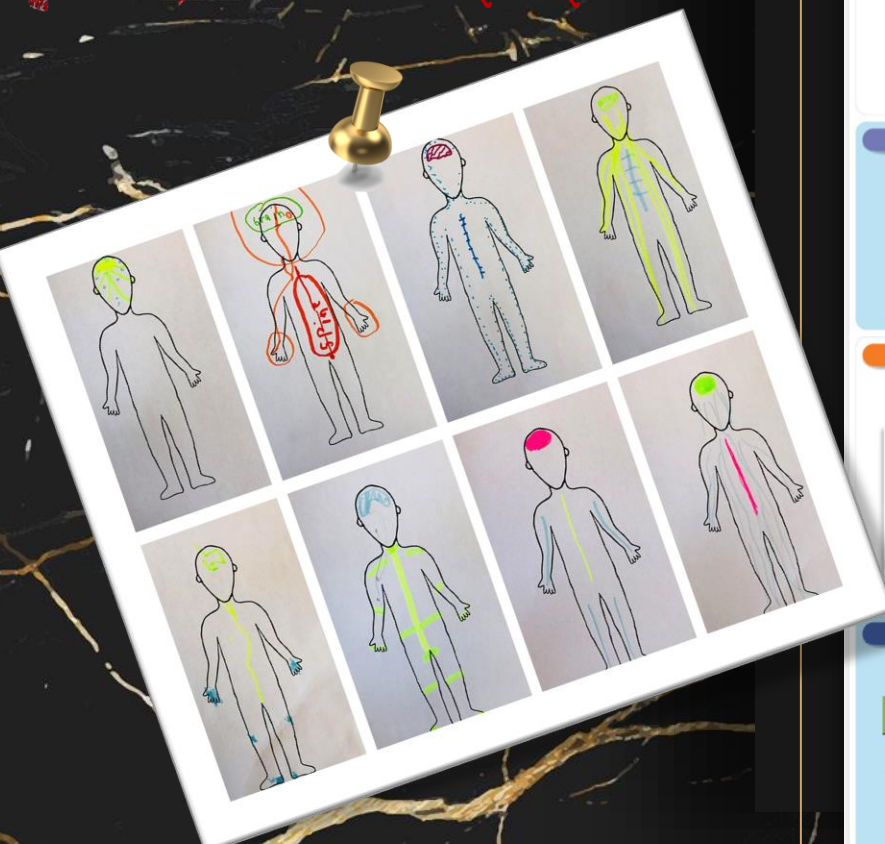
valu

AINULT SÄÄSEHAMMUSTUS?

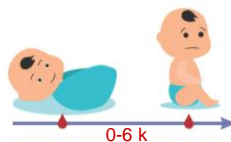

VALU HINDAMINE

NB Valu on individuaalne!

CRIS 0-6 k

C	R	I	E	S
cries	requires oxygen	increased vital signs	expression	sleepless

FLACC 6 k - 7a

F	L	A	C	C
face	legs	activity	cry	consolability

NÄOD > 3a

NBI Pisarad!

valu pole	valu nõrk	valu on	valu mõõdukas	valu tugev	valu tugevaim

3-6 a laps mõtleb:

- Valu on karistus
- Süüdistab valus teisi
- Valu kaob võluväel

VAS/NRS > 6a

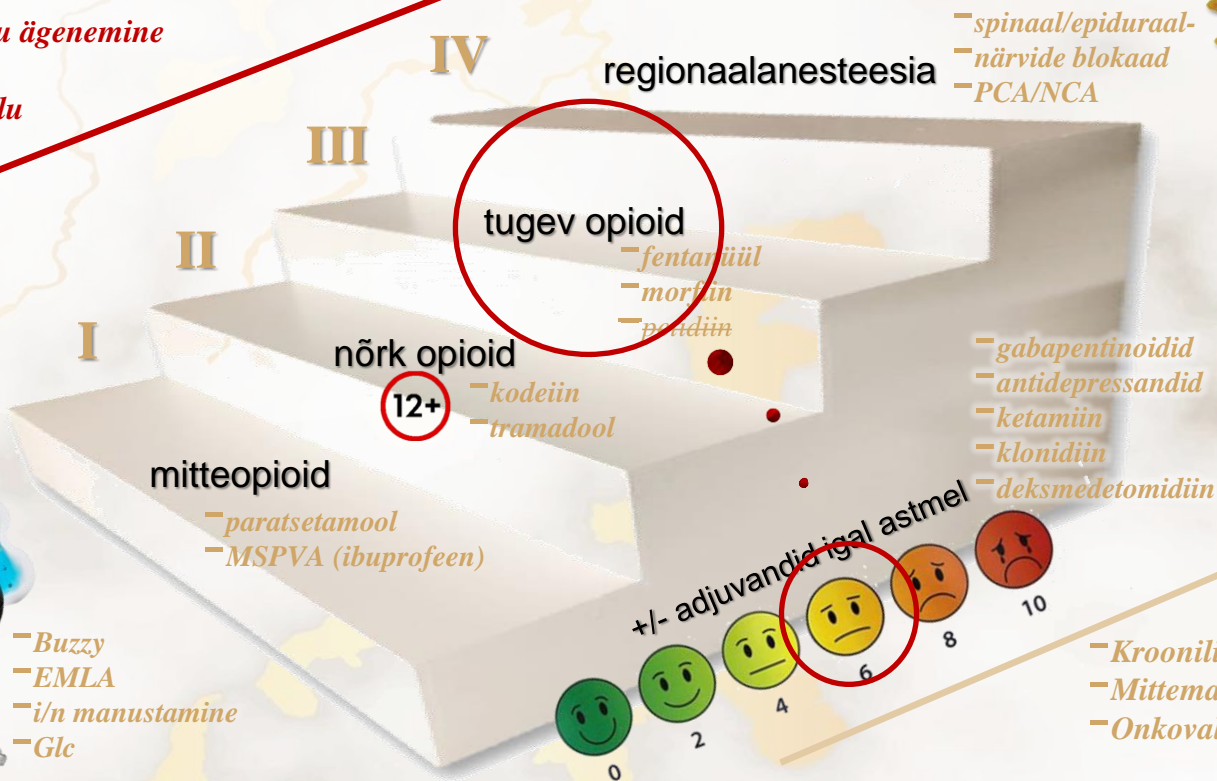
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

valu pole	valu nõrk	valu on	valu mõõdukas	valu tugev	valu tugevaim

	algus
	stiimjul
	tüüp
	koht
	tugevus
	aeg

FARMAKOLOOGILINE VALURAVI

- Kroonilise valu ägenemine
- Äge valu
- Protseduurivalu

- Krooniline valu
- Mittemaliigne valu
- Onkovalu

LAPSED ja PROTSEDUURID

A
B
C
D
E

Assorted visuals

Breathing techniques

Comfort positions + parents

Diversional talk

Encouragement and praise

Pediatric Emergency
Care Safety Initiative

Mängud (äpp)

Pet
Doctor

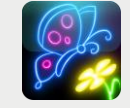
Fruit
Ninja

Domino

Glow
Draw

Paint by
Number

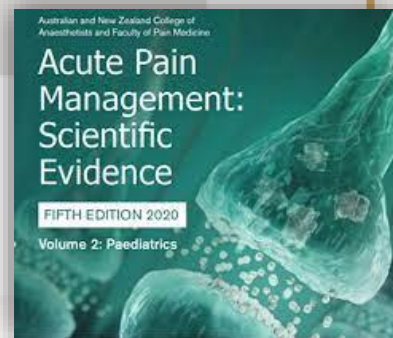
Animal
Piano

VALUTUSTAMINE PROTSEDUURIDE AJAL

	valuravi	sedatsioon
<i>veenikanüüli asetamine</i>	EMLA/Buzzy/Glc	ketamiin/ deksmedetomidin/ propofool/ klonidiin/ N ₂ O
<i>õmbluste eemaldamine</i>	EMLA	
<i>lumbaalpunktsioon</i>	EMLA/lok.lidokaiin	
<i>kips/sidumine (nt põletused)</i>	i/n fentanüül/ketamiin +/- Par/Ibu	
<i>kusepõie kateteriseerimine</i>	lidokaiin geel	
<i>RÖ/KT/MRT</i>	->	

sedatsioon/analgeesia – kuldne standard

SOBIVA KESKKONNA OLULISUS

- vähendab ärevust ja valu
- lapsesõbralik ja rahustav

vähendavad kartust võõra keskkonna ees

NB!
IGA MEDITSIINILINE
PROTSEDUUR
PEAB LÕPPEMA
POSITIIVSE MÄLESTUSEGA!

